

Datum: 16 oktober 2023

Betreft: VVP-advies inzake het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en diverse andere decreten, wat betreft de milieueffectrapportage

Op 30 juni 2023 werd het voorontwerp modernisering MER-regelgeving goedgekeurd op de Vlaamse regering. De VVP bracht reeds enkele aandachtspunten aan, via haar vertegenwoordigers in de MINA en de SARO. Hieronder geven wij graag het eigen VVP-advies.

De VVP is over het algemeen positief over de modernisering van de milieueffectenrapportage. Vereenvoudiging door het afschaffen van bijlage II en het oprichten van een expertisecentrum zijn positief. Toch hebben we enkele aandachtspunten en gemiste kansen die verder in dit advies toegelicht zullen worden.

Er worden heel wat verantwoordelijkheden verschoven naar de bevoegde overheden. Voor een plan-MER wordt de verantwoordelijkheid van de screening en beslissing over het MER reeds bij de bevoegde overheid gelegd en ook voor een project-MER is, na een positieve evaluatie over 3 jaar, voorzien dat de goedkeuring (voor de screening is dat al het geval) naar de bevoegde overheid verschuift. Dit houdt zeker een extra werklast in, wat niet weergegeven wordt bij de impact bij lokale overheden. Een expertisecentrum waar informatie opgevraagd kan worden en een digitale tool die helpt bij screenings zijn positief. Maar de verantwoordelijkheid en inhoudelijke definitieve beoordeling van zowel screenings als het uiteindelijke MER-rapport verschuiven naar de bevoegde overheid, wat toch een impact heeft op de gevraagde kennis, maar zeker ook op de capaciteit van personeel bij deze overheden. De provincies zijn voor veel plannen en projecten met MER-rapporten bevoegd.

Voor een heel aantal elementen wordt verwezen naar 'nader te bepalen' regels in een uitvoeringsbesluit. Ook is er nog geen zicht op hoe een kenniscentrum er in de praktijk zal uitzien. Dit maakt het moeilijk om de globale impact van dit decreet al correct in te schatten. Bij een grote verschuiving van bijlage II naar bijlage III zal dit werk immers ook mee verschuiven naar de bevoegde overheden (screenings).

Bovenop dit decreet staat ook een wijziging aan de omgevingsvergunningsprocedure op stapel. Hierin wordt de modulaire omgevingsvergunningsprocedure en het omgevingsbesluit ingevoerd. Beide decreten samen wijzigen grondig de vergunningverlening. Ze worden dan ook best samen bekeken. Beide hebben immers een impact op de werking van de bevoegde overheden.

Bij grotere projecten is het niet gebruikelijk om een overkoepelend MER op te stellen, maar te werken met verschillende vergunningsaanvragen met afzonderlijke MER's. Hierbij is het belangrijk dat de meerdere deelprojecten onderworpen worden aan een gemeenschappelijke project-MER. Een kader om hiermee om te gaan zou ook verder uitgewerkt kunnen worden in de uitvoeringsbesluiten.

Een gemiste kans, alsook een belangrijk aandachtspunt, is de timing en de werking van de screening. Een screening dient aan te geven of er aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn. De toetsing gebeurt in de eerste plaats door de initiatiefnemer aan de hand van vastgelegde criteria. Deze motiveringsplicht van de aanvrager kan zeker nog explicieter opgenomen worden. Een goede tool die eenduidig gebruikt kan worden door de initiatiefnemers is een positieve zaak. De bevoegde overheid dient bij vergunningsaanvragen echter een beslissing te nemen over deze screening in het onderzoek van de volledigheid. In de praktijk wil dit zeggen dat de bevoegde overheid, nog voordat een dossier opgestart wordt ter beoordeling, al moet beslissen of er 'aanzienlijke effecten' te verwachten zijn. Dit is te vroeg in de procedure om dat reeds te stellen.

In het voorontwerp van decreet wordt er immers ook een extra motiveringplicht opgelegd bij de screenings. Dit maakt dat een bevoegde overheid, nog voor de opstart van een dossier, al gemotiveerd moet stellen dat een project geen aanzienlijke milieueffecten veroorzaakt. Deze gemotiveerde beslissing over de MER-plicht kan beter later in de procedure geschoven worden. Op een termijn van 30 dagen, op basis van een nog niet volledig dossier, wanneer er nog geen adviezen zijn over de aanvraag, is het te vroeg om gemotiveerd een goede beslissing te kunnen maken over de screening. Volgens de Europese richtlijn is er een termijn van 90 dagen mogelijk, dit zou bijvoorbeeld kunnen samenvallen met de timing van de allereerste module bij de nieuwe modulaire omgevingsvergunning.

Namens de Vereniging van de Vlaamse Provincies,

Anton De Ryckere

Algemeen Directeur VVP